

Lisätiedot:

hallinnon erityisasiantuntija Pilvi Kalliomaa, p. 050 411 0202
hyvinvointipäälikkö Laura Salomaa, p. 040 194 8508
sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan suunnittelija Krista Rimpilä
kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, p. 050 354 0121
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Nuorisolain 24 §:n mukaan kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.

Kuntalain 26 §:n mukaan nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Talousarviossa vuodelle 2025 yhtenä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteenä on vaikuttamistoimielinten (vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja nuorisovaltuusto) toiminnan kehittäminen ja osallisuuden vahvistaminen. Lisäksi perustamatta on vielä uusi maahanmuuttajaneuvosto, josta kaupunginvaltuusto päätti 9.6.2025 § 38. Kaupungin vaikuttamistoimielinten uudistusta toteutetaan yhtenä kokonaisuutena: ensin uudistettiin ja yhdenmukaistettiin vanhus- ja vammaisneuvostojen toimintasäännöt, seuraavaksi uudistetaan ja yhdenmukaistetaan nuorisovaltuuston toimintasääntö ja työskentelytavat edellisten kanssa huomioiden kuitenkin nuorisovaltuuston erityispiirteet, ja myöhemmin tullaan vielä perustamaan maahanmuuttajaneuvosto noudattaen siinäkin mahdollisimman paljon samoja periaatteita ja toimintatapoja toiminnassa kuin muissa vaikuttamistoimielimissä.

Kaupunginhallitus hyväksyi [Vanhus- ja vammaisneuvoston uudet toimintasäännöt 1.9.2025 § 143](#). Vaikuttamistoimielinten toiminnan kehittämistyön lähtökohtia kuvattiin tarkemmin kaupunginhallituksen [26.5.2025 § 92](#) käsittelyssä.

Valmistelutyön edetessä kaupungin sisäisiä prosesseja on tarkasteltu uudelleen ja valmistelussa on erityisesti painotettu kuntalain 26–28 §:n 2. momentin kohtaa, että vaikuttamistoimielimille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun. Toiminnan kehittämisessä on tunnistettu, että vastuuvalmistelijoiden tulee riittävän aikaisessa vaiheessa tuoda asia vaikuttamistoimielinten käsiteltäväksi, jotta valmistelussa voidaan riittävästi huomioida vaikuttamismahdollisuus.

Vaikutukset lapsiin ja nuoriin

Tuomalla varhaisessa vaiheessa nuorisovaltuuston kautta tietoon nuorten kokemustieto arjen palveluista – koulusta, vapaa-ajasta, liikkumisesta, mielenterveydestä ja asumisesta, voidaan parantaa kaupungin päätöksentekoa. Samalla nuorten osallisuus ja kiinnittyminen kaupunkiin vahvistuvat:

vaikuttamisen taidot, yhteisöllisyys ja luottamus kasvavat ja näkyvät myöhemmin aktiivisena kansalaisuutena ja vapaaehtoisuutena. Kaksikielisessä Kauniaisissa nuorisovaltuusto on myös luonteva tapa varmistaa yhdenvertainen osallistuminen suomeksi ja ruotsiksi ja tuoda molempien kieliryhmien näkemykset valmisteluun ja päätöksentekoon. Siksi nuorisovaltuuston toimintaa on tärkeää uudistaa ja kehittää osallisuuden näkökulmasta.

Nuorisovaltuusto voi parhaimmillaan myös kasvattaa tulevia vaikuttajia. Kaupungin näkökulmasta vaikuttamistoimielinten toiminnan uudistaminen ja kehittäminen – selkeä rooli valmistelussa, kevyet osallistumiskanavat, kaksikielinen viestintä ja systemaattinen palaute siitä, ”mitä vaikutimme” – ovat olennaisia, jotta osallisuus on aidosti vaikuttavaa, mitattavaa ja koko kaupunkiorganisaatiota läpileikkaavaa. Tämä vahvistaa strategisten tavoitteiden toimeenpanoa ja Kauniaisten mainetta osallistavana ja yhdenvertaisena kaupunkina.

Valmistelu

Nuorisovaltuuston uuden toimintasäännön valmistelu aloitettiin yleisellä kyselyllä. Kysely oli avoinna 9.9-5.10.2025. Nuorisopalvelut, sekä koulun nuorisotyöntekijät mainostivat kyselyä yläkouluilla, kysely välitettiin Wilman kautta oppilaille, se julkaistiin kaupungin verkkosivuilla ja sitä mainostettiin kaupungin some-kanavilla. Lisäksi kysely oli nuorisovaltuuston esityslistalla 18.9.2025. Kyselyyn saatiin yhteensä 221 vastausta, joista 69 % oli 13–15-vuotiaita. Kyselyn perustella yhteistyö muiden vaikuttamistoimielinten kanssa nähtiin ihan hyvänä ideana, nuorisovaltuuston jäsenten valinnassa voisi tavoitella monipuolista edustusta eri teemojen ja harrastusten parista ja tärkeäksi nähtiin hyvä nuorisovaltuuston ja koulujen ja oppilasparlamenttien/oppilaskuntien välinen yhteistyö.

Valmistelutyössä on myös kuultu verrokkikuntia hyvistä käytännöistä. Lisäksi valmistelutyössä on käyty läpi Nuva ry:n toimintasääntömalli ja Kuntaliiton ohjeet nuorisovaltuuston perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen.

Keskeisimmät muutosehdotukset

Tehtävät, jäsenet ja valinta

Nuorisovaltuuston tehtävät on päivitetty käytännönläheisemmäksi ja tehtävissä on huomioitu valmisteluvaiheen, yhteistyön ja tunnettuuden merkitys nuorisovaltuuston toiminnassa.

Voimassa olevaan toimintasääntöön verrattuna ehdotetaan kelpoisuuden osalta, että koulupaikkoja hakevien kotikunnan ei tarvitse olla Kauniainen, mikä siis on mahdollista vaikuttamistoimielinten kohdalla. Kauniaisissa suuri osa yläkoululaisista ja lukiolaisista eivät asu Kauniaisissa ja yhtenä tavoitteena toiminnan kehittämisessä on nuorten kiinnostuksen lisääminen nuorisovaltuuston toimintaan ja toisaalta kaikkien koulujen huomioiminen nuorisovaltuuston kokoonpanossa. Yleisten paikkojen osalta ehdotetaan, että hakijan kotikunnan tulee olla Kauniainen.

Jäsenmääräksi ehdotetaan kahdeksan sijaan 8–10 henkilöä ja ehdotetaan, että henkilökohtaisista varajäsenistä luovutaan. Varsinaisten jäsenten määrää kasvattamalla kokouksiin saadaan riittävä määrä jäseniä ja useammalle nuorelle mahdollistetaan paikka nuorisovaltuustossa. Lisäksi henkilökohtaisten varajäsenten jättäminen pois yksinkertaistaa nuorisovaltuuston toimintaa.

Koulupaikkojen lisäksi yleisillä paikoilla haetaan nuoria, jotka olisivat kiinnostuneita edustamaan esimerkiksi omaa harrasteryhmäänsä tai muuta tiettyä teemaa.

Koska nuorisovaltuuston on aikaisemmin ollut haasteita saada riittävästi jäseniä, jatkettaisiin nuorisovaltuuston valintatapana edelleen avointa hakua, mutta haun lisäksi kiinnostuneet nuoret haastateltaisiin. Haastattelukäytännöstä on saatu hyviä kokemuksia muissa kunnissa, mm. Ylöjärvellä. Mikäli jatkossa olisi runsaasti hakijoita, voidaan harkita valintatavan muuttamista. Kuntalain 26 §:n mukaan kaupunginhallitus nimeää nuorisovaltuuston.

Jäsenen eroamiseen on lisätty määräykset myös jäsenen erottamisesta. Tällä on tarkoitus turvata nuorisovaltuuston sujuva toiminta ja mahdollistaa muille kiinnostuneille nuorille olla mukana toiminnassa.

Kummipäättäjä, työryhmätoiminta ja kokoontuminen

Uusina kohtina toimintasääntöön ehdotetaan kummipäättäjää ja työryhmätoimintaa. Nuorisovaltuuston yhtenä tärkeänä tavoitteena on tukea demokratiakasvatusta ja ymmärrystä vaikuttamisesta lähiyhteisössä. Työryhmätoiminnan käynnistämällä halutaan myös vastata nykyisen nuorisovaltuuston aloitteeseen toimiryhmistä. Uusi nuorisovaltuusto voisi nimetä työryhmiä esimerkiksi viestintään, kouluyhteistyöhön ja tapahtumiin liittyen.

Työvaliokunta esitetään poistettavaksi vanhus- ja vammaisneuvoston toimintasääntöjen tapaan, koska pykälä on ristiriidassa hallintosäännön kanssa.

Kokousrytmiksi ehdotetaan vanhus- ja vammaisneuvoston tapaan 3 kokousta syksyllä ja 3 keväällä. Varsinaisia kokouksia täydentää nuorten oma itsenäinen työryhmätoiminta, jossa voidaan valmistella nuorisovaltuuston käsiteltäväksi tulevia asioita. Näin itse kokousten kulkua saadaan selkeytettyä ja kokoukset eivät veny turhan pitkiksi. Myös kyselyssä nousi esiin kannatusta sille, että nuorisovaltuuston jäsenet voisivat kokoontua säännöllisesti, mutta että tapaamisten kesto ei olisi liian pitkä. Työryhmätoiminnan avulla vastattaisiin näihin toiveisiin. Nuorilla on paljon muitakin velvollisuuksia ja menoja arjessaan ja toisaalta kaupungin henkilöstöresurssit nuorisovaltuustotyöhön ovat rajalliset.

Nuorisovaltuuston edustus muissa toimielimissä

Tässä uudistuksena esitetään, että koko toimikaudelle nimetyn edustajan sijaan, valtuusto- ja valiokuntaedustus olisi kiertävä nuorisovaltuuston jäsenten keskuudessa. Tämä tukisi demokratiakasvatusta ja tarjoisi kaikille nuorisovaltuuston jäsenille mahdollisuuden osallistua toimielinten kokouksiin.

Viittaukset hallintosääntöön ehdotetaan tiiviimmiksi, koska hallintosääntöä päivitetään säännöllisesti ja liian yksityiskohtaiset viittaukset eivät välttämättä pidä paikkansa enää myöhemmin. Sen sijaan uuden nuorisovaltuuston koulutuksen yhteydessä voidaan käydä läpi hallintosäännön määräykset mm. varsinaisten toimielinten kokousmenettelystä ja salassa pidettävien asioiden käsittelystä.

Jatkovalmistelu

Nuorisovaltuusto antaa kommenttinsa toimintasääntöluonnoksesta kokouksessaan 23.10.2025. Kaikilta sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan

valiokunnilta pyydetään evästys jatkovalmisteluun. Kaikki saadut evästyksset ja kommentit kootaan yhteen ja kaupunginhallitukselle viedään päivitetty ehdotus toimintasäännöksi marraskuussa.

Nykyisen nuorisovaltuuston toimintakausi päättyy 31.12.2025, joten toimintasäännön tultua hyväksytyksi avataan haku seuraavalle toimintakaudelle.

Uudelle nuorisovaltuustolle on tarkoitus järjestää koulutusta ja perehdytystä tehtäväänsä uuden kauden alkaessa.

Liitteessä on esitetty toimintasääntöön tehtävät päivitykset kaksipalstaisena siten, että vasemmalla ovat nykyiset määräykset ja oikealla vastaavat päivitettäviksi esitetyt määräykset. Vaikuttamistoimielinten toimintasääntöjen yhdenmukaistamisen takia vasemman palstan pykälänumerointi noudattaa uuden toimintasäännön numerointia. Muutetut kohdat on merkitty keltaisella ja poistettut yliviivattuina.

Kaupungin hallintosäännön 22 §:n hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokuntaa koskevassa kohdassa 9 määrätään, että valiokunta vahvistaa nuorisovaltuuston kesken toimikauden tapahtuvat täydennysvaalit ja edustajien vaihdokset muissa toimielimissä. Mikäli toimintasäännön ehdotukset hyväksytään, tullaan esittämään, että hallintosäännön mainittu kohta kumotaan.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Suomenkielinen kasvatus- ja koulutusvaliokunta merkitsee tiedoksi nuorisovaltuuston uuden toimintasäännön valmistelutilanteen ja antaa evästyksiä jatkovalmistelulle.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin. Liitteessä valiokunnan kokouksessa antamat evästyksset asian jatkovalmisteluun.

Liitteet:

Nuorisovaltuuston toimintasääntö, luonnos
Lapsivaikutusten arviointi
Suomenkielisen kasvatus- ja koulutusvaliokunnan evästyksset nuorisovaltuuston toimintasäännön valmisteluun